האשה נקנית פרק ראשון קידושין כג.

מסורת הש"ס

ו) גי' הרי"ף וגר"א וכלתא שאול [וכן פירש רי"ת במ"ש תוס' כמה], ב) גיטין לט., ג) [בכת"י: ע"י עצמו לא, וכ"כ ברש"י, וכ"נ מתוד"ה והא קמ"ל, ועי"ש ברש"ס], ד) גיטין יח:, ה) שם. לקמן מב. כ"מ יב. עירובין פא: תולין פב. [כתובות יח. יומות קיח.], ו) [בכת"י טפיק: ככסף ע"י אחרים. ועי' רש"ס], ז) [לעיל ה.], ח) [בכת"י נוסף: לעבד], ט) תוספתא דקידושין פ"א ה"ד. י) [עירובין עה. יז:], כ) גיטין לט: [מא: תענית ד.], ל) [ער' גיטין נז ע"א], מ) [בכ"י שבריר"פ: דאמר קטנים כל וכו' זכה בהן שאין לקטנים זכיה שיהו בעצמן], נ) [פסחים פח ע"ב], ס) [גיטין יג ע"א], ע) [בכ"י שבריר"פ: מכין לו כלל אלא קבלת הרב גורם והרב וכו' מאילו ולא ע"י עצמו אבל וכו' קבלת אחרים שיקבלו הטטר נורם השתרור וכיון], פ) [בס"מ נוסף: עצמו], צ) [בדפוי"ר: גיטו], ק) [ועי' תוס' חולין נז. ד"ה אמר רבא], ר) [בדפוי"ר: דנרסינן], ש) [ע"ל טו. יבמ"ן], ת) [ע"ל אמלתא. רש"ל], א) [בדפוי"ר: אסורה מפקעת], ב) [נראה דיש להוסיף אלמא].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ושלם מחלוקות וכו'. וכ"ש שטר וחם נתנו כל"ל ומיכת זוכות נמחק:

מוסף תוספות

א. לאחר מיתה. תוס' הרא"ש. ב. וקאמר התם כוותיה דרב פפי מסתברא דאמר רבי יהושע בן לוי בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש ואע"ג דרבי יוחנן פליג עליה כדאיתא התם מייתי ראיה מר' יהושע בן לוי דהלכה כרב פפי. תוס' גיטין לט. ג כגריסת ר"ח. תוס' הרא"ש: הגאונים. ריטב"א. ד. וזכו בהם שמים. תוס' הרא"ש. ה. שקונים עצמם במיתת האדון. שם. ו. בין גדולה בין קטנה מיתה הבעל. שם. ז. ומיתת האדון כנס. שם. ח. שם נוסף. רבו. ט. מיתת האדון מפקיע איסור ולא ממון הלכך קטן שאין לו יד לזכות בעצמו המחזיק בו זכה כו וכן גדול כיון שהיה משעבד וכו'. שם. י. דכמתניתין נוסא איכא שלש מחלוקת. רשב"א.

תוס' ר"י הזקן

[דגיטו דידו באין כאחד]. ...חשוב כאילו הוא ביד האדון לא אמרינן שלא יצא שטר השחרור מיד האדון דגיטו דידו באים כאחת שהכף שנתן לו גט שחרורו נעשה לו יד לקבל השטר ואין לאדון שום זכייה בו. שלא מדעתו. של עבד. תוב הוא לעבד. דעבדא בהפקרא ניהא ליה נות לו שאסור בבת תורין כדי שיהא מותר בשפחה דדילא ליה ופריצא [ליה] ושכיחא ליה טפי מבת רלה א מיי' פ"ג מהל' זכייה ומתנה הל"ז סמג עשין סב טוש"ע יו"ד סי' רסז סעי' סה וטוש"ע חו"מ סי' ערה סעי' כט: רלו ב מיי' פ"ד מהל' זכייה ומתנה הל"ג ופ"ה מהלכות עבדים הל"ב ופ"ו שם הל"ח טוש"ע חו"מ סי' רמג סעי' ח: רלז ג ד מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ב סמג עשין מז טוש"ע יו"ד סי' רסז סעי' מו: רלח ה מיי' שם הל"ג טוש"ע שם סעי' מד: ו [מיי' פ"ו מהל' עבדים הל"ח טוש"ע שם סעי' מח]: רלט ז מיי' שם הל' ב (ג) טור ש"ע שם סעי' מח:

מוסף רש"י

גר שמת. ואין לו יורשים וכל נכסיו הפקר. קנו עצמן. הן קודמין לכל אדם להחזיק בעצמן מן הפקר. אבא שאול אומר. קטנים אין להם יד לזכות בעצמן (גיטין לט:). חוב הוא לעבד שיצא מיד רבו לחירות. אלא הוא פוטל את עבדו בגנב זה מן התרומה אלמא חוב הוא לו (שם יא:). זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו. דאין אדם נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו, אבל לברייחו אין שהרי דימתו ליה לזיכוי זכין ואין מבין (חולין פג:). דבר שאול לרעתו קרוי מוכה (כתובות י: ובע"ז ב"מ יב:). דבר שהוא חוב לו שאינו חפץ בו (סוטה כה:). זכין לאדם שלא בפניו. ואלא מדעתו דאין שהרי שלומו (ב"מ יב:). גיטו וידו באין כאחד. ע"י הגט נאה לה עם נתינתו (גיטין עז:). האי שטרא לחוד והאי שטרא לחוד. כמה כתוב לשון מיאה חה מפורש לשון ילוקה (לעיל ה.). האי כספא לחוד. כשהוא טוטע מפרש על מנת מה הוא טוטע (שם). טיבעא מידא חד הוא. אינו מכר כתוב אם להוליא אם להכנים (שם). גמר לה לה מאשה. כתיב הכא (דברים כד) וכתב לה וכתיב התם (ויקרא יט) לו מוסקה לא יתן לה (תענית ז:).

תוס' ר"י הזקן (המשך)

חורין. קבלת רבו גרמה לו. להשתחרר ואין אדם עושה מעשה השחרור שיהא תלוי בו שיהא הוא יכול למנע שהאדון מקבל מעותיו לתועלת עצמו ורוצה משוחרר מאליו. אבל בשטר אדם מקבל השטר והוא משוחרר באותה קבלה ואין חבין לו לאדם שלא בפניו. דשלא מדעתו. דהא אמרת על ידי אחרים לא. ב) מיירי שלא מדעת העבד. והא קיי"ל. דלרבנן נמי אמרינן גטו וידו באין כאחת. אף על ידי אחרים. שלא מדעתו. שלש מחלוקות. דר' [שמעון בן] אלעזר פ"ל דלא אמרינן גטו וידו באין כאחת.

עין משפט נר מצוה

מוסף רש"י

תוס' ר"י הזקן

ואיכא דאמרי קטן היה. ואעפ"כ הולרך לזכות בו כדי שלא יקנה עצמו מן ההפקר אחר מיתת האדון ולא כאבא שאול דלאבא שאול היה יכול לזכות בו ואפי' לאחר מיתה כפ"ה וקשה לר"ת מנא ליה דלא כאבא שאול דילמא לעולם אימא לך דכאבא שאול סבירא ליה ומה שהחזיק בו מחיים לפי שהיה ירא שמא יקדמנו אחר וזכה בו[א] ועוד ה"ל למימר וכדרבנן ועוד קשה דבפרק השולח (גיטין דף לט.) פסיק רבי יהושע בן לוי הלכה כאבא שאול ואע"ג דרבי יוחנן סבר דאין הלכה כאבא שאול מ"מ קי"ל דבכל מקום הלכה כרי"ג לגבי דרבי יוחנן כדמוכח בריש פ"ד דמגילה (דף מ.) דמשמע שדברי רבי יהושע בן לוי הם עיקר [ב]מדברי ר' יוחנן גבי בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש[ג] ואע"ג היכי עבוד הכא דלא כהילכתא וגרלה לר"מ[ד] דגרס[ה] הכא וכאבא שאול דאמר כל המחזיק בהן זכה בהן הולרך לעשות כן שלא יקדמנו אחר ועוד מפרש ר"ת בענין אחר איכא דאמרי קטן היה הוה שאם היה גדול לא היה מועיל בו זה פירש למיתה וזה פירש לחיים ואע"פ שבבנות אחרים עליו קודם הוא לזכות בעצמו כיון שיש לו יד אבל קטן שאין לו יד כל הקודם זכה[ו] בהן כאבא שאול ולא אמר לו אלוף מסגלי מחיים אלא לאחר מיתת יהודה הנדוחה עשה כך והייו כאבא שאול דאמר קטן אין לו יד לזכות בעצמו ומשום הכי זכה בו מר זוטרא אפילו לאחר מיתה אבל לרבנן בין גדול וכין קטן ואפילו עבדות אחרים עליו קנה עצמו בן חורין[ז] ור"י מפרש דהא דקאמר וכאבא שאול[ח] דאמילתא קמא נמי קאי ואפי' לגיטנא קמא דגדול הוה לא היתה חזקה מועלת כלום אלא דוקא לאבא שאול דלרבנן דאמרי בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני חורין לא היה מר זוטרא יכול לזכות בו דטעמייהו דרבנן[ט] מפרש בפרק השולח (גיטין דף לט.) דגמר לה לה מאשה דמה אשה[י] מיתת בעל ממירה בלא גט אף עבד משעלמה בלא גט והוי השתא מיתת הבעל כגט[כ] ואם היה[ל] נותן לו גט מי היה אחר יכול לזכות בו אבל לאבא שאול מיתת דהא יליף מה אשה[מ] איסורה מפקעת במיתת הבעל ולא ממונה אף עבד כו'[נ] וכיון שהיה משעבד עצמו למר זוטרא לא היה חפץ לזכות בעצמו והוי כמו קטן לאבא שאול:

[והא קמ"ל ע"י אחרים אין בו.

ות"ת מעיקרא נמי ידע תלמודא דהכי הוא מידוש דמתניתין כדאמר בכסף ע"י אחרים אין ע"י עצמו כו' ויש לומר דהוי סבר מעיקרא דהוי מידוש דמתני' ממרוייהו ממה שהוא ע"י אחרים ומן דיוקא דע"י עצמו לא ומסיק דלא אילעזר מתני' אלא מן הדיוק. ת"ר]: **רבי** שמעון בן אלעזר אומר אף שטר ע"י אחרים ולא ע"י עצמו ושלש מחלוקות בדבר. פירש בקונטרס[ס] ר' מאיר אית ליה בכסף על ידי אחרים ואפי' שלא מדעתו ולא על ידי עצמו דאין קנין לעבד בלא רבו ובשטר על ידי עצמו ולא על ידי אחרים שלא מדעתו דחוב הוא לו וכסף אע"ג דחוב הוא לו קבלת רבו גרמה לו ולר' שמעון בן אלעזר אית ליה בין כסף בין שטר

מאיר בכסף דע"י עצמו לא ואין קנין וכרבנן בשטר דאין גיטו וידו באין כאחד א"כ הא דקי"ל גיטו וידו באין כאחד יחידאה היא וכר' מאיר עבדינן ליה הילכך ליכא לפרושי אלא כדפרישית דריש דמילתא אמרוה רבנן וסיפא אתאן לר' שמעון בן אלעזר: **שאינה שלו.** דכתיב (דברים כד) ונתן בידה ואיתי לא אקנין לבעל לגופה: **שאינה שלו.** של רבו ורבנן גמרי הכי מה אשה מקבלת גיטה אף עבד מקבל[ע] גט[פ] לר'

ואיכא דאמרי קטן היה. ואעפ"כ הולרך לזכות בו כדי שלא יקנה עצמו מן ההפקר אחר מיתת האדון ולא כאבא שאול דלאבא שאול היה יכול לזכות בו ואפי' לאחר מיתה כפ"ה וקשה לר"ת מנא ליה דלא כאבא שאול דילמא לעולם אימא לך דכאבא שאול סבירא ליה ומה שהחזיק בו מחיים לפי שהיה ירא שמא יקדמנו אחר וזכה בו[א] ועוד ה"ל למימר וכדרבנן ועוד קשה דבפרק השולח (גיטין דף לט.) פסיק רבי יהושע בן לוי הלכה כאבא שאול ואע"ג דרבי יוחנן סבר דאין הלכה כאבא שאול מ"מ קי"ל דבכל מקום הלכה כרי"ג לגבי דרבי יוחנן כדמוכח בריש פ"ד דמגילה (דף מ.) דמשמע שדברי רבי יהושע בן לוי הם עיקר [ב]מדברי ר' יוחנן גבי בית הכנסת מותר לעשותו בית המדרש[ג] ואע"ג היכי עבוד הכא דלא כהילכתא וגרלה לר"מ[ד] דגרס[ה] הכא וכאבא שאול דאמר כל המחזיק בהן זכה בהן הולרך לעשות כן שלא יקדמנו אחר ועוד מפרש ר"ת בענין אחר איכא דאמרי קטן היה הוה שאם היה גדול לא היה מועיל בו זה פירש למיתה וזה פירש לחיים ואע"פ שבבנות אחרים עליו קודם הוא לזכות בעצמו כיון שיש לו יד אבל קטן שאין לו יד כל הקודם זכה[ו] בהן כאבא שאול ולא אמר לו אלוף מסגלי מחיים אלא לאחר מיתת יהודה הנדוחה עשה כך והייו כאבא שאול דאמר קטן אין לו יד לזכות בעצמו ומשום הכי זכה בו מר זוטרא אפילו לאחר מיתה אבל לרבנן בין גדול וכין קטן ואפילו עבדות אחרים עליו קנה עצמו בן חורין[ז] ור"י מפרש דהא דקאמר וכאבא שאול[ח] דאמילתא קמא נמי קאי ואפי' לגיטנא קמא דגדול הוה לא היתה חזקה מועלת כלום אלא דוקא לאבא שאול דלרבנן דאמרי בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני חורין לא היה מר זוטרא יכול לזכות בו דטעמייהו דרבנן[ט] מפרש בפרק השולח (גיטין דף לט.) דגמר לה לה מאשה דמה אשה[י] מיתת בעל ממירה בלא גט אף עבד משעלמה בלא גט והוי השתא מיתת הבעל כגט[כ] ואם היה[ל] נותן לו גט מי היה אחר יכול לזכות בו אבל לאבא שאול מיתת דהא יליף מה אשה[מ] איסורה מפקעת במיתת הבעל ולא ממונה אף עבד כו'[נ] וכיון שהיה משעבד עצמו למר זוטרא לא היה חפץ לזכות בעצמו והוי כמו קטן לאבא שאול:

[והא קמ"ל ע"י אחרים אין בו.

ות"ת מעיקרא נמי ידע תלמודא דהכי הוא מידוש דמתניתין כדאמר בכסף ע"י אחרים אין ע"י עצמו כו' ויש לומר דהוי סבר מעיקרא דהוי מידוש דמתני' ממרוייהו ממה שהוא ע"י אחרים ומן דיוקא דע"י עצמו לא ומסיק דלא אילעזר מתני' אלא מן הדיוק. ת"ר]: **רבי** שמעון בן אלעזר אומר אף שטר ע"י אחרים ולא ע"י עצמו ושלש מחלוקות בדבר. פירש בקונטרס[ס] ר' מאיר אית ליה בכסף על ידי אחרים ואפי' שלא מדעתו ולא על ידי עצמו דאין קנין לעבד בלא רבו ובשטר על ידי עצמו ולא על ידי אחרים שלא מדעתו דחוב הוא לו וכסף אע"ג דחוב הוא לו קבלת רבו גרמה לו ולר' שמעון בן אלעזר אית ליה בין כסף בין שטר

מאיר בכסף דע"י עצמו לא ואין קנין וכרבנן בשטר דאין גיטו וידו באין כאחד א"כ הא דקי"ל גיטו וידו באין כאחד יחידאה היא וכר' מאיר עבדינן ליה הילכך ליכא לפרושי אלא כדפרישית דריש דמילתא אמרוה רבנן וסיפא אתאן לר' שמעון בן אלעזר: **שאינה שלו.** דכתיב (דברים כד) ונתן בידה ואיתי לא אקנין לבעל לגופה: **שאינה שלו.** של רבו ורבנן גמרי הכי מה אשה מקבלת גיטה אף עבד מקבל[ע] גט[פ] לר'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com